

akarát, ingadozást nem ismerő jellem és józan logika. Pálffy Ferenc valóban a szív embere volt. Telve a polgárok iránt való jóakarattal. Nem arra fektette a fősúlyt, hogy a város külső díszét emelje, hogy parkokkal, szobrokkal lássa el, hanem hogy polgárainak nyugalmat és jólétet teremtsen. Az akkori kornak nem is voltak más irányú követelései. A forradalom, az elnyomatás nehéz éveit után minden vonalon arra törekedtek az emberek, hogy a rablánctól megszabadult polgárság az élet gyönyöreit élvezze. Mikor ezt elérték, az utána következő kor a szülőváros fejlődésén fáradozott. Ma a pompázó Szegednek lelkét: a kulturát iparkodnak emelni az előrelátó emberek. (Folyt.)

IRODALOM.

Uj könyv Szegedről.

Dr. Banner János: Szeged közgazdasága. A Dugonics-Társaság 1921. évi közgazdasági díjával jutalmazott pályamű. Kiadja a Dugonics-Társaság. Szeged, 1922. 54 l.

Valamely hatalmas épület létrehozása csak úgy lehetséges, ha tervező művésze alaposan ismeri azt az anyagot, amelyből remekművét kívánja megvalósítani, meg a rendelkezésére álló erőforrásokat, amelyekkel azt megteremti. Hasonlóképpen romokban heverő házunk ujjaépítéséhez szükséges a jelenlegi állapotának; egy a meglévő anyagi helyzetnek, valamint szellemi erői értékének ismerete. Az újból felépítendő Magyarországban hatalmas építőkövéül szolgálhat a legmagyarabb folyó mentén, a Tisza partján épült legnagyobb város, Szeged, amely Magyarország sorban második magyvárosa. Ezt az épületkövet, amely a régi Magyarországon is jelentős helyet foglalt el, mutatja be a szerző értékes közgazdasági tanulmányában, amely méltán nagyobb érdeklődésre számíthat. Megírására alkalmat adott a szegedi kereskedelmi és iparkamarának az a dícséretre méltó elhatározása, hogy Szeged városának közgazdasági viszonyait röviden tárgyaló és összefoglaló munkára pályadíjat tűzött ki.

A pályadíjnyertes író tanulmányában a város földrajzi viszonyainak a leírása után a város lakosságára vonatkozó különböző statisztikai adatokat közli; ezek szerint a város 1910. évi 118,328 főnyi lakosságának 95,9%-a magyar anyanyelvű; a lakosságnak 38,7%-a östermelő, az ipar, kereskedelem és hitel, meg a közlekedés szolgáltatásban állók százalék száma 37,6, tehát erősen megközelíti az östermelőkét. A dolgozatnak a város mezőgazdasági viszonyait tárgyaló része igen értékes; többek közt felvilágosít a város külterületén levő tanyák keletkezéséről. A XIX. sz. II. felében kis darabokra felosztott nagyobb területeknek nagyszámu gazdálkodó részére történt bérbeadása adott a tanyák számának megnövekedésére nagyobb lökést. Jelenleg is a város 65,604 hold birtokából bérbe van adva 24,624 hold 382 négyszögöl, kis parcellákban; átlagos nagysága ezeknek 7,5 hold. Szeged birtokosainak 95,3%-a 30 holdnál kisebb földterületen gazdálkodik. A városi „bérletekkel — szerző szerint — csak egy cél van megoldva s ez a lakosság földhöz juttatása. Mivel azonban a bérösszeg oly csekély (120 K), hogy e révén a városnak csak 1,2% haszon jut s a kis bérletek a közlekedés céljaira alig termelnek, az egyik oldalon elért szociális eredményt a másik oldalon tapasztalható szociális baj nemcsak hogy nem egyenlíti ki, de határozottan káros következményeket mutat.“ p. o. „a város sem a munkanélküliség enyhítéséhez, sem a kislakások építéséhez nem

tud hozzájárulni.“ (17. l-on). Ma, amikor napirenden van a kis embereknek a földhöz juttatása, mindenestre, a földbirtok-reform teljes megvalósítása előtt, megfontolásra indít a szerzőnek az a megállapítása: „A kisbirtok természeténél fogva Szeged határa nem képes saját szükségletét sem ellátni. Évenként körülbelül 115,400 q buza és rozs, továbbá 65,000 q tengeri terem Szegeden, a szükséglet azonban meghaladja a 215,000 illetve 100,000 q-t. Az így mutatkozó hiányt a most elszakított területekről pótolták.“ Ha jelenleg s valószínű a közeli jövőben is, az elszakított területekről a gabona beszerzése nagyobb nehézségekbe ütközik, vagy esetleg nem is lehetséges, Csonka-Magyarországon pedig a nagyobb mérvű földosztás révén a nagybirtokok gabonatermelése megcsökken, kérdés, hogy az új tulajdonosok, a kisbirtokosok majd tudnak-e annyit termelni, mint a régiak, mert hiszen ismeretes, hogy Magyarországon a kisbirtok termés-eredménye elmarad a nagybirtoké mellett. A gabonatermelés terén érdekes eltolódás Szegeden az, hogy a búzatermelés rovására emelkedik a rozstermelés. Jelentős természetű Szegeden a paprika; a termelt évi mennyiségből körülbelül 25—30,000 q örölt paprika nyerhető. Szegednek egy a növénytermelése, mint az állattenyésztése terén megállapítható, hogy mindakettő a gazdálkodók szakismereteinek emelése révén nagyban volna célszerűbbé és így jövedelmezőbbé tehető. Szerző reámutat több idevonatkozó körülményre: gabonaneműket termelnek ott, ahol a talaj más növények termelésére alkalmasabb, a talaj ápolására kevés gondot fordítanak, a mesterséges takarmány termelése kevés, az állatokat rosszul takarmányozzák, a paprikatermelés öntözéssel fokozható volna.

Szeged mezőgazdasági jellege iparán is meg látszik, azok az iparágak a legerősebbek, amelyek a mezőgazdasági termékeket dolgozzák fel, illetve amelyek a mezőgazdaság részére termelnek.

A tanulmányban a város mezőgazdaságát, iparát ismertető részében, még inkább a kereskedelem-közlekedés- és postáról szóló részeiben kidomborodik az a gondolat, hogy Szeged egészen a trianoni békéig nagy területnek volt a gazdasági középpontja, amelyre természetes fejlődés révén emelkedett; a város egy az élelmezéséhez, mint iparához szükséges termékeket, cikkeket nagy részben onnan szerezte be. Most, a határvárossá vált Szeged a tagjaitól el van vágva, ami a gazdasági életén igen erősen meglátszik.

Banner könyvének tanulmányozása révén Szeged jelen közgazdasági helyzetéről, a gazdasági élet minden megnyilvánulásáról az olvasó jó áttekinthető képet nyer. Kár, hogy művében néhány sajtóhiba bennmaradt, p. o. a város lakóinak vallás szerinti megoszlását feltüntető számsorozatban ez található: az izraelita vallásúak százalékszám 0,1, holott az 5,1 (9. l.); az 1915. évi learatott terület (49,930 ha) nem lehetett nagyobb az azon évi bevett álló területnél (42,008 ha) (20. l.) s még egy-két megállapítása felhívja a szakember kritikáját. —g—r.

Szittner és Hoffmann

Therapia laboratorium és dobozgyár r.-t.

SZEGED.

Telefon 5-09.

KÉSZIT:

Gyógyszerészeti dobozokat, papírárukat, kereskedelmi dobozokat, cukrászati dobozokat, díszműárukat, reklám cikkeket.